Polasaí Bí Cineálta Scoile chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi

Polasaí Bí Cineálta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi

Ghlac Bord Bainistíocht Ghaelcholáiste Synge an polasaí seo a leanas chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Comhlíonann an polasaí seo go hiomlán ceanglais *Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna* 2024.

Aithníonn an Bord Bainistíochta go gcuireann iompraíocht bhulaíochta as do chearta an linbh mar a leagtar amach i gCoinbhinsiún na Náisiún Aontaithe um Chearta an Linbh. Tá freagracht orainn go léir, mar phobal scoile, oibriú le chéile chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi agus chun déileáil leis an tionchar diúltach a bhíonn ag iompraíocht bhulaíochta.

Táimid tiomanta do chinntiú go gcoinnítear gach scoláire a fhreastalaíonn ar ár scoil saor ó dhíobháil agus go bhfuil folláine ár scoláirí chun tosaigh i ngach rud atá á dhéanamh againn. Aithnímid an tionchar diúltach a d'fhéadfadh a bheith ag iompraíocht bhulaíochta ar shaol ár scoláirí agus táimid tiomanta go hiomlán d'iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi.

Deimhnímid go ndéanfaimid, i gcomhréir lenár n-oibleagáidí faoi reachtaíocht chomhionannais, gach beart atá indéanta de réir réasúin chun ciapadh scoláirí nó baill foirne a chosc ar aon cheann de na naoi bhforas a shonraítear: inscne, stádas sibhialta, stádas clainne, claonadh gnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine agus a bheith mar bhall den Lucht Siúil.

Sainmhíniú ar an mbulaíocht

Tugtar sainmhíniú ar an mbulaíocht in *Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna* mar iompraíocht spriocdhírithe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó grúpaí daoine sa tsochaí. Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta.
Ní mór do gach scoil polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina leagtar amach conas a chuireann pobal na scoile cosc ar iompraíocht bhulaíochta agus conas a théann sé i ngleic léi. Déantar foráil i gCód Iompraíochta na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí nach iompraíocht bhulaíochta í.

Bunmhíniú ar Iompraíocht Bhulaíochta

Iompar spriocdhírithe a dhéanann dochar, ar líne nó as líne, is ea bulaíocht. D'fhéadfadh sé gur dochar fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach a bheadh i gceist. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist ann sa chaidreamh idir beirt nó idir grúpaí daoine sa tsochaí.

Tá sé de dhualgas ar gach scoil polasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm ina leagtar amach an chaoi a gcuireann pobal na scoile cosc ar iompar bulaíochta agus conas a dhéileálann sé leis. Tá straitéisí chun déileáil le hiompar míchuí nach iompar bulaíochta é foráilte i gCód Iompair na scoile.

Mar thoradh ar bhlianta fada de thaighde idirnáisiúnta, leagtar amach sa bhunmhíniú thuas critéir shoiléire chun cabhrú le pobail scoile bulaíocht i measc scoláirí a chosc, a aithint i gceart agus dul i ngleic léi. Mar sin féin, is minic a bhíonn eachtraí bulaíochta líomhnaithe casta agus ní mór iad a bhreithniú cás ar chás.

Tá mórán modhanna éagsúla ina léirítear iompraíocht bhulaíochta agus ina measc sin tá bulaíocht fhisiciúil, bulaíocht ó bhéal agus bulaíocht a bhaineann le caidreamh agus is féidir léi tarlú ar líne nó as líne. Is iomaí cuspóir éagsúil atá le hiompraíocht bhulaíochta freisin agus is féidir iad sin a thuiscint ar an leibhéal aonair (mar shampla, ag iarraidh a bheith ceannasach, stádas, díoltas) agus/nó ar leibhéal na sochaí (mar shampla, bulaíocht bunaithe ar fhéiniúlacht amhail bulaíocht chiníoch, mhíchumais, ghnéasaíoch nó LADTA+) Is minic a bhíonn tionchar láidir ag meonta, iompraíochtaí, nósanna imeachta agus dinimic chumhachta atá fréamhaithe go domhain inár sochaí ar iompar bulaíochta inár sochaí.

Déantar cur síos breise ar phríomhghnéithe an mhínithe thíos:

Iompraíocht spriocdhírithe

Iompraíocht a léirítear d'aon ghnó, nach niarrtar agus a dhéanann dochar do dhaoine eile is ea bulaíocht, agus nuair is eol don scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige nó aici go bhféachann nó go bhféachfaidh an leanbh nó an duine óg a fhulaingíonn an iompraíocht ar an iompraíocht mar iompraíocht dhíobhálach. Ní iompraíocht thimpisteach ná mheargánta atá sa bhulaíocht. D'fhéadfadh sé gur dochar fisiciúil a bheadh i gceist (mar shampla, díobháil phearsanta, damáiste do mhaoin nó cailleadh maoine) dochar sóisialta (mar shampla, cúlú, uaigneas, eisiamh) agus/nó dochar mothúchánach (mar shampla, lagmheas, dúlagar, imní) agus d'fhéadfadh sé tionchar diúltach atá tromchúiseach agus fadtéarmach a bheith aige ar an scoláire a fhulaingíonn an iompraíocht bhulaíochta. Má cheapann an scoláire nó an duine óg atá ag fulaingt na hiompraíochta go bhfuil an dochar leantach fíor ach nach bhfuil sé ar intinn ag an scoláire dochar a dhéanamh, ní hionann é sin agus bulaíocht ach tá sé tábhachtach fós féin go rachfaí i ngleic leis faoi chód iompair na scoile.

Iompraíocht leantach

Patrún iompraíochta atá córasach agus a leantar ar aghaidh leis thar thréimhse ama is ea bulaíocht. Ní mheastar gurb ionann eachtraí aonair as líne ina léirítear iompraíocht dhiúltach d'aon ghnó agus a bhfuil neamhchothroime cumhachta i gceist leo agus bulaíocht ach fós féin ní mór dul i ngleic leo sin faoi chód iompair na scoile. D'fhéadfadh sé, dá bhrí sin, go measfaí gurb ionann agus bulaíocht teachtaireacht/íomhá/físeán amháin a phostáil ar líne nuair is ródhócha go ndéanfar í/é a athphostáil nó a roinnt le daoine eile.

Iompar athfhillteach

Is patrún córasach iompair é bulaíocht a dhéantar arís agus arís eile le himeacht ama. Ní mheastar gur bulaíocht iad eachtraí aonair as líne d'iompar diúltach d'aon ghnó lena mbaineann míchothromaíocht chumhachta ach ní mór aghaidh a thabhairt orthu fós faoi chód iompair na scoile. Dá bhrí sin, is féidir teachtaireacht/íomhá/físeán díobhálach aonair a phostáil ar líne, agus a bhfuil seans an-mhór ann go ndéanfar í a athphostáil nó a roinnt le daoine eile, a mheas mar iompar bulaíochta.

Neamhchothroime cumhachta

In eachtraí bulaíochta, bíonn sé deacair ar an scoláire atá ag fulaingt na bulaíochta é féin nó í féin a chosaint de bhrí go bhfuil míúsáid á baint as neamhchothroime cumhachta, bíodh an neamhchothroime cumhachta sin fíor nó braite. D'fhéadfadh an neamhchothroime cumhachta sin é féin a léiriú trí dhifríochtaí a bhaineann le méid, neart, aois, cumas, cumhacht an phiarghrúpa, stádas eacnamaíochta, stádas sóisialta, reiligiún, cine, bunús eitneach lena náirítear a bheith mar bhall de phobal an Lucht Siúil agus/nó de phobal na Romach, gnéaschlaonadh, cúinsí teaghlaigh, inscne, féiniúlacht inscne, léiriú inscne, taithí ar an gcóras cúraim, míchumas nó a bheith ag fáil oideachas speisialta. In eachtraí a bhaineann le bulaíocht ar líne (nó cibearbhulaíocht) d'fhéadfadh sé go mbainfeadh an neamhchothroime cumhachta le hanaithnideacht ar líne, inniúlacht theicniúil, seilbh ar fhaisnéis/íomhánna/fhíseáin, agus gan an scoláire ar a bhfuil an iompraíocht dírithe a bheith ábalta ábhar gránna ar líne a bhaint nó éalú ón mbulaíocht.

Iompraíocht nach iompraíocht bhulaíochta í

Ní hionann eachtra aon uaire d'iompraíocht dhiúltach in aghaidh scoláire eile agus iompraíocht bhulaíochta. Mar sin féin, is féidir teachtaireachtaí goilliúnacha a phostáiltear ar na meáin shóisialta a mheas mar iompraíocht bhulaíochta mar go bhféadfadh pobal níos leithne iad a fheiceáil agus gur mó an seans go ndéanfar iad a roinnt go minic agus mar sin gur iompraíocht leantach atá iontu.

Ní mheastar go bhfuil iompraíocht bhulaíochta i gceist nuair a tharlaíonn easaontas idir scoláirí nó nuair nach bhfuil scoláirí ag iarraidh a bheith ina gcairde ag duine nó fanacht mar chairde ag duine mura ndéantar iarrachtaí leantacha d'aon turas duine a chiapadh, a fhágáil ar lár nó fuath don duine a chruthú i measc daoine eile lena náirítear grúpaí cairdis a ionramháil in aon turas.

D'fhéadfadh sé go mbeadh deacrachtaí le cumarsáid shóisialta ag roinnt scoláirí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu agus go gcuirfidís a gcuid riachtanas in iúl le hiompraíochtaí a d'fhéadfadh iad féin nó daoine eile a ghortú. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach in aon turas a léirítear na hiompraíochtaí sin agus nach bhfuil siad pleanáilte ach, i gcúinsí áirithe, gur freagairt uathfheidhmeach iad, nach féidir leo a smachtú.

Ní iompraíocht thimpisteach ná meargánta atá sa bhulaíocht. Má mheasann an scoláire a bhfuil an dochar á fhulaingt aige nó aici go bhfuil fíordhochar á dhéanamh dó nó di ach nach bhfuil sé i gceist ag an scoláire eile dochar a dhéanamh, ní hionann é sin agus bulaíocht.
Is féidir leis na hiompraíochtaí sin a bheith coscrach.

Déantar foráil do straitéisí chun dul i ngleic le hiompraíocht mhíchuí laistigh de Chód Iompraíochta na Scoile.

Iompraíocht choiriúil

I gcásanna áirithe, féadfar iompraíocht bhulaíochta a mheas mar iompraíocht choiriúil agus d'fhéadfadh feidhm a bheith le hiarmhairtí dlí. Is é 12 bhliain aois na freagrachta coiriúla in Éirinn.

D'fhéadfadh roinnt den iompraíocht ar líne a bheith mídhleathach agus ní mór go mbeadh a fhios ag scoláirí go mbaineann impleachtaí forleathana le hábhar míchuí nó dochrach a phostáil ar líne. I gcásanna a bhaineann le híomhánna dlúthphearsanta, leis an Acht um Chiapadh, Cumarsáid Dhochrach agus Cionta Gaolmhara, 2020 ar a dtugtar Dlí Coco freisin, déantar coir as íomhánna dlúthphearsanta a roinnt gan toiliú agus déantar coir freisin as bagairt a dhéanamh na híomhánna sin a roinnt.

Má tá foréigean fisiciúil nó bagairt foréigin i gceist le hiompraíocht bhulaíochta, d'fhéadfaí a mheas gur ionsaí atá inti.

Má tá leithcheal nó fuathchaint i gceist le hiompraíocht bhulaíochta a dhíríonn ar an scoláire agus atá bunaithe ar chine, reiligiún, eitneacht, claonadh gnéis nó bunaithe ar an scoláire a bheith mar bhall de phobal an Lucht Siúil, d'fhéadfaí é sin a mheas mar choir fuatha faoin Acht um Thoirmeasc ar Ghríosú chun Fuatha, 1989, agus d'fhéadfaí cúiseanna coiriúla a chur ina leith siúd a bhíonn páirteach in iompraíocht den chineál sin.

Má tá ciapadh gnéasach nó ionsaí gnéis i gceist leis an iompraíocht bhulaíochta, d'fhéadfaí é sin a mheas mar iompraíocht choiriúil.

Is é an Garda Síochána an túdarás cuí chun iompraíocht choiriúil líomhnaithe a fhiosrú.

An chaoi a dtarlaíonn iompraíocht bhulaíochta

Is iomaí cruth a d'fhéadfadh a bheith ar iompraíocht bhulaíochta, agus is féidir leo tarlú ar leithligh nó in éineacht le chéile. D'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith san áireamh san iompraíocht ach níl an liosta uileghabhálach.

Iompraíocht bhulaíochta díreach:

Iompraíocht bhulaíochta fisiceach:

- San áireamh sa bhulaíocht fhisiciúil, tá scoláirí a bhrú, a shoncáil, a chiceáil, a phriocadh agus cor coise a chur iontu. Chomh maith leis sin, d'fhéadfadh drochionsaí fisiciúil tarlú léi. Cé gur minic a bhíonn "troideanna pleidhcíochta" ar siúl ag scoláirí, uaireanta is féidir iad sin a úsáid chun ciapadh fisiciúil nó bualadh pianmhar a cheilt.
- Is féidir le hiompraíocht bhulaíochta a bheith dírithe ar mhaoin phearsanta. Mar thoradh air sin d'fhéadfaí damáiste a dhéanamh d'éadach, fón póca nó gléasanna eile, leabhair scoile nó ábhar foghlama eile nó cur isteach ar thaisceadán nó ar rothar an scoláire. D'fhéadfadh sé go ndéanfaí a bhfuil istigh i málaí scoile agus i mboscaí pionsailí a scaipeadh ar an urlár. D'fhéadfaí earraí pearsanta a mhilleadh, a bhriseadh, a ghoid nó a chur i bhfolach.

Iompraíocht bhulaíochta ó bhéal:

- Ba cheart glaoch ainmneacha ar bhonn leanúnach atá dírithe ar scoláire agus a ghortaíonn, a mhaslaíonn nó a náiríonn an scoláire a mheas mar chineál iompraíochta bulaíochta. Is minic a thagraíonn iompraíocht bhulaíochta den chineál sin do chuma fhisiciúil, mar shampla méid, nó éadaigh atá á gcaitheamh nó féiniúlacht ghnéis. D'fhéadfaí tagairt freisin do chanúint, tréithe glóir atá uathúil, cumas acadúil, cine nó bunús eitneach.

Iompraíocht bhulaíochta i scríbhinn:

- San áireamh in iompraíocht bhulaíochta i scríbhinn tá ráitis mhaslacha a scríobh faoin scoláire in áiteanna poiblí, nótaí faoin scoláire nó líníochtaí den scoláire a chur timpeall.

Sracadh:

- D'fhéadfadh sracadh a bheith i gceist le hiompraíocht bhulaíochta. Bíonn sracadh i gceist nuair a fhaightear rud éigin le lámh láidir nó le bagairt.

Iompraíocht bhulaíochta indíreach:

Eisiamh:

- Tarlaíonn iompraíocht bhulaíochta eisiata nuair a dhéanann scoláire nó scoláirí scoláire eile a aonrú, a eisiamh nó neamhaird a thabhairt air/uirthi in aon turas ar bhonn leanúnach.

Caidrimh:

- Tarlaíonn iompraíocht bhulaíochta caidrimh nuair a dhiúltaítear ar bhonn leanúnach d'iarrachtaí a dhéanann scoláire bualadh le piaraí agus caidreamh a bhunú leo nó nuair a bhaintear de na hiarrachtaí sin. I measc na gcineálacha coitianta tá ceannas: "Déan é seo nó ní bheidh mé cairdiúil leat níos mó"; grúpa scoláirí ag teacht le chéile in aghaidh scoláire amháin, gothaí neamhbhriathartha, cúlchaint mhailíseach, ráflaí a scaipeadh faoi scoláire; an "chluas bodhar" a thabhairt do scoláire agus grúpaí cairdis a ionramháil in aon turas ionas nach dtaitneoidh duine éigin leis an ngrúpa.

Iompraíocht bhulaíochta ar líne:

Déantar iompraíocht bhulaíochta ar líne (cibearbhulaíocht) trí fheidhm a bhaint as teicneolaíochtaí faisnéise agus cumarsáide amhail téacsanna nó teachtaireachtaí díreacha/meandracha, ardáin na meán sóisialta, ríomhphost, aipeanna, suíomhanna cluichíochta digiteacha, consóil chluichíochta, seomraí comhrá agus teicneolaíochtaí eile ar líne.

D'fhéadfadh siad seo a leanas a bheith san áireamh sa chineál sin iompraíochta bulaíochta:

- teachtaireachtaí nó íomhánna gránna, maslacha, tarcaisneacha agus/nó bagracha a sheoladh nó a roinnt le teachaireachtaí téacs, ríomhphoist, teachtaireachtaí díreacha nó suíomhanna gréasáin nó aipeanna eile
- eolas a mheastar a bheith pearsanta, príobháideach agus íogair a phostáil gan chead
- próifílí bréagacha a chruthú ar líonra sóisialta agus/nó a bheith páirteach iontu chun

scoláirí eile a phearsanú agus/nó a náiriú
- rochtain scoláire ar ghrúpaí comhrá ar líne, ar chuntais nó ar chluiche ar líne a eisiamh nó a bhac in aon turas

Cé go mb'fhéidir nár phostáil scoláire teachtaireacht ar líne ach uair amháin, d'fhéadfaí é sin a mheas mar iompraíocht bhulaíochta mar go bhféadfadh grúpa níos leithne féachaint uirthi i gcás go bhfuil sé i gceist go ndéanfaí í a roinnt nó gur dócha go ndéanfar í a roinnt go minic agus ar an gcaoi sin go bhfuil sí leanúnach.
De bhrí go mbaintear feidhm as teicneolaíocht sa bhulaíocht ar líne chun dul i mbun iompraíocht bhulaíochta agus nach dteastaíonn teagmháil aghaidh ar aghaidh chun é sin a dhéanamh, d'fhéadfadh sé tarlú ag am ar bith. Is féidir mórán cineálacha iompraíochtaí bulaíochta a éascú trí bhulaíocht ar líne. I mórán cásanna, d'fhéadfadh baint a bheith ag an mbulaíocht ar líne le heispéireas "as líne" le duine a bhfuil aithne ag an scoláire air/uirthi. D'fhéadfadh cineálacha teacht i dtír gnéasach a bheith i gceist leis sin lena náirítear, comhéigean gnéis agus íomhánna dlúthphearsanta a roinnt gan chead ach gan a bheith teoranta dóibh sin. Cion coiriúil is ea íomhánna a roinnt nó bagairt iad a roinnt gan toiliú.

An áit ar féidir le hiompraíocht bhulaíochta tarlú

Is féidir le hiompraíocht bhulaíochta tarlú in áit ar bith, ar líne nó as líne agus ag am ar bith, ach is mó seans go dtarlóidh iompraíocht bhulaíochta ag áiteanna agus amanna ar leith. D'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith san áireamh san iompraíocht ach níl an liosta uileghabhálach:

Laistigh den Scoil

Is féidir le timpeallachtaí fisiceacha tionchar suntasach a imirt ar chaidreamh sóisialta i measc scoláirí agus is féidir leo tionchar a imirt ar chumas fhoireann na scoile bulaíocht a chosc agus dul i ngleic léi. Tá ról fíorthábhachtach ag timpeallachtaí scoile atá deadheartha maidir le

hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus ionchuimsitheacht, caidreamh dearfach agus timpeallacht foghlama atá slán agus tacúil a chur chun cinn.

Clós na scoile: Is féidir le hiompraíocht bhulaíochta tarlú i gclós na scoile. Is féidir le tailte scoile a bhfuil codanna díobh folaithe nó doiléir timpeallacht a sholáthar inar mó seans go dtarlóidh bulaíocht. Soláthraíonn mórán de na cluichí a imrítear i gclós na scoile deiseanna d'iompraíocht bhulaíochta de bhrí gur cluichí fisiciúla iad. D'fhéadfadh troid fhisiciúil tarlú mar thoradh ar spochadh leanúnach agus i roinnt cásanna d'fhéadfadh sé gur chosúil gurbh é/í an scoláire atá ag fulaingt na hiompraíochta bulaíochta atá ag tosú na troda agus é/í ag léiriú a c(h)uid frustrachais.

Sa seomra ranga: Is féidir le hiompraíocht bhulaíochta tarlú sa rang. D'fhéadfadh sé tarlú go cáiréiseach trí shracfhéachaintí, féachaint, sciotaíl nó d'fhéadfadh sé a bheith níos oscailte, amhail imeaglú fisiciúil ná aonrú d'aon turas. D'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta tarlú freisin idir tréimhsi ranga nuair a bhogann an múinteoir nó na scoláirí.

Limistéir eile: d'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta tarlú i limistéir eile freisin amhail leithris, pasáistí, seomraí cótaí, ionaid taisceadán, seomraí feistis, cithfholcadáin, halla gleacaíochta, ceaintín agus halla tionóil.

Lasmuigh den Scoil

Níltear ag súil go rachaidh scoil i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta a tharlaíonn nuair nach bhfuil scoláirí faoi chúram na scoile ná nuair nach bhfuil an scoil freagrach astu. Mar sin féin, i gcás go bhfuil tionchar ag an iompraíocht bhulaíochta sin sa scoil, tá iallach ar scoileanna tacú leis na scoláirí atá i gceist. I gcás go leanann an iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh sa scoil ba cheart do scoileanna déileáil léi i gcomhréir le polasaí Bí Cineálta. (Féach Cuid 6.2 de na nósanna imeachta seo).

Ag teacht chuig an scoil agus ag filleadh abhaile: D'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta tarlú sa limistéar díreach lasmuigh den scoil sna siopaí áitiúla nó sa cheantar áitiúil i gcoitinne. D'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta tarlú ag stad an bhus nó ar an turas chuig an scoil nó ar ais nuair atá na scoláirí ag siúl, ag rothaíocht nó ar bhusanna scoile.

D'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta tarlú freisin i gclubanna agus i ngrúpaí eagraithe taobh amuigh den scoil amhail clubanna spóirt.

D'fhéadfadh iompraíocht bhulaíochta ar líne (Cibearbhulaíocht), in éineacht le hiompraíocht bhulaíochta de chineálacha eile, dochar suntasach a dhéanamh agus tionchar buan a imirt ar scoláirí a fhulaingíonn iompraíocht den chineál sin. Ciallaíonn rochtain ar theicneolaíocht gur féidir le hiompraíocht bhulaíochta tarlú ag am ar bith, agus nach bhfuil teach cónaí an scoláire ina áit shábháilte a thuilleadh. De bharr chineál na dteicneolaíochtaí sin, is féidir le lucht féachana mór ábhar digiteach a roinnt agus a fheiceáil láithreach nach mór agus tá sé beagnach dodhéanta an t-ábhar a scriosadh go buan.

Cineálacha iompraíochta bulaíochta

Tá mórán cineálacha éagsúla d'iompraíocht bhulaíochta ann. D'fhéadfadh na nithe seo a leanas a bheith san áireamh san iompraíocht ach níl an liosta uileghabhálach:

- iompraíocht bhulaíochta i leith duine atá faoi mhíchumas: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfadh sí dochar do scoláire mar gheall ar mhíchumas nó ar riachtanas breise a shamhlaítear a bheith ag an duine sin nó atá ag an duine sin
- bulaíocht ar dhuine ardchumais: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfadh sí dochar do scoláire mar gheall ar ardchumas acadúil nó buanna as cuimse an scoláire sin
- iompraíocht bhulaíochta i leith duine mar gheall ar fhéiniúlacht inscne: iompraíocht nó teanga a bhfuil sé i gceist go ndéanfadh sí dochar do scoláire mar gheall ar fhéiniúlacht inscne a shamhlaítear a bheith ag an duine sin nó atá ag an duine sin
- iompraíocht bhulaíochta homafóbach/trasfhóbach (LADTA+): iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfadh sí dochar do scoláire mar gheall go samhlaítear go bhfuil nó go bhfuil an duine sin mar bhall den phobal LADTA+
- bulaíocht ar dhuine mar gheall ar a c(h)uma fhisiciúil: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfadh sí dochar do scoláire mar gheall ar an gcuma fhisiciúil atá air nó uirthi. D'fhéadfadh sé go mbeifí ag magadh faoi scoláirí a bhfuil "cuma dhifriúil" orthu nó go ndéanfaí iad a cháineadh mar gheall ar chruth, méid nó cuma a c(h)oirp
- bulaíocht chiníoch: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfadh sí dochar do scoláire mar gheall ar a c(h)ine nó bunús eitneach lena náirítear a bheith mar bhall de phobal an Lucht Siúil nó na Romach. Tugtar sainmhíniú ar chiníochas sa Phlean Gníomhaíochta Náisiúnta i gcoinne an Chiníochais mar "chineál forlámhais a léiríonn é féin trí na dinimicí cumhachta sin atá i láthair i socruithe, cleachtais, beartais agus noirm chultúrtha struchtúracha agus institiúideacha, a bhfuil sé d'éifeacht acu daoine aonair nó grúpaí a eisiamh nó a idirdhealú, bunaithe ar chine, dath, sliocht, nó ar bhunús eitneach"
- bulaíocht bhochtaineachta: iompraíocht a bhfuil sé i gceist léi go ndéanfaí scoláire a náiriú de bharr easpa acmhainní

- iompraíocht bhulaíochta i leith duine mar gheall ar fhéiniúlacht reiligiúnach: iompraíocht nó caint a bhfuil sé i gceist go ndéanfadh sí dochar do scoláire mar gheall ar fhéiniúlacht reiligiúnach atá aige/aici
- bulaíocht ghnéasaíoch: iompraíocht a bhfuil sé i gceist léi go ndéanfaí dochar do scoláire bunaithe ar ghnéas an scoláire, ag buanú an steiréitíopa go bhfuil scoláire nó grúpa scoláirí ar chéim níos ísle mar gheall ar an ngnéas
- ciapadh gnéasach: cineál ar bith teagmhála ó bhéal, neamhbhriathartha nó fisiciúil de chineál gnéasach nach bhfuiltear á hiarraidh nó iompraíocht eile bunaithe ar ghnéas a bhfuil tionchar aici ar dhínit an scoláire

Mír A: Forbairt/athbhreithniú ar ár bpolasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi

Tugadh deis do gach ball dár bpobal scoile ionchur a bheith acu i bhforbairt/athbhreithniú an pholasaí seo.

	Dáta an Chomhairliúcháin	Modh comhairliúcháin
Foireann na Scoile	10 Feabhra 2025	Oiliúint foirne (leath lá) Ceistneoir
Scoláirí	10 Feabhra 2025	Ceistneoir
Tuismitheoirí	10 Feabhra 2025	Ceistneoir
Bord Bainistíochta	18 March 2025	Ceistneoir
Pobal na scoile i gcoitinne (de réir mar is cuí mar shampla tiománaithe bus)		
An dáta ar faomhadh an polasaí:		
An dáta is déanaí a ndearnadh athbhreithniú ar an bpolasaí:		

Mír B: Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc

Leagtar amach sa mhír seo na straitéisí coisctheacha a úsáidfidh an scoil. Ina measc sin tá straitéisí atá dírithe go sonrach ar iompraíocht bhulaíochta ar líne a chosc, iompraíocht bhulaíochta homafóbach agus trasfhóbach, iompraíocht bulaíochta ciníche, iompraíocht bulaíochta gnéasaí agus ciapadh gnéasach de réir mar is cuí. (Féach Caibidil 5 de ghnásanna Bí Cineálta).

Ráiteas Misin

Is iad An Ghaeilge, Díograis agus Meas croíluachanna Ghaelcholáiste Synge. Cuireann Gaelcholáiste Synge oideachas den scoth ar fáil trí mheán na Gaeilge. Cothaímid forbairt iomlánaíoch ár ndaltaí ionas go sroichfidh gach scoláire buaic a chumais féin le díograis agus misneach. Cruthaímid pobal foghlama bríomhar, measúil agus spreagúil.

Aidhmeanna na Scoile

- Cuirimid oideachas d'ard chaighdeán ar fáil trí mheán na Gaeilge, ag cothú grá don teanga agus don chultúr Gaelach trí na healaíona, spórt agus traidisiúin.
- Dírímid ár n-aird ar fhorbairt acadúil, mhorálta, fhisiciúil, mhothúchánach, shóisialta agus chultúrtha na scoláirí.
- Cruthaímid pobal scoile ina mbraitheann gach scoláire sábháilte, tacaithe agus spreagtha chun barr feabhais a bhaint amach.
- Oibrímid go dlúth le tuismitheoirí agus leis an bpobal chun luachanna na scoile a threisiú. Cothaímid pobal scoile ionchuimsitheach, bríomhar atá bunaithe ar mheas, dínit agus comhpháirtíocht.

Cultúr agus Timpeallacht

Déanann foireann, daltaí agus pobal níos leithne Ghaelcholáiste Synge iarracht cultúr agus timpeallacht scoile dearfach agus chuimsitheach a chur chun cinn. Déanaimid na nithe seo a leanas:

- Timpeallacht scoile a chothú, ina mothaíonn scoláirí agus baill foirne na scoile muintearas agus ina mothaíonn siad go bhfuil siad sábháilte, nasctha agus go bhfuil tacaíocht á fáil acu.
- Caidrimh a fhorbairt idir gach ball de phobal na scoile bunaithe ar mheas, cúram, ionracas agus muinín.
- Cumarsáid oscailte a úsáid idir an pátrún, boird bhainistíochta, foireann na scoile, daltaí agus a dtuismitheoirí.
- Cur chuige comhoibríoch agus freagrachtaí comhroinnte a chothú maidir le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi..
- Leagaimid síos ardcaighdeáin agus ionchais arda do phobal na scoile nuair atáimid ag cosc iompraíocht bhulaíochta agus ag dul i ngleic léi.
- A choinneáil i gcuimhne go bhfuil freagracht ar gach ball de phobal na scoile cultúr scoile, nach bhfuil aon ghlacadh le hiompraíocht bhulaíochta ann, a fhorbairt agus a choinneáil agus cur chuige seasmhach a ghlacadh i dtaca le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta.
- Creidimid gur féidir le scoláirí cultúr na scoile a mhúnlú trí chineáltas agus ionchuimsitheacht a chur chun cinn laistigh dá bpiarghrúpa agus timpeallacht scoile atá dearfach agus tacúil do chách a choinneáil.
- Mar chomhpháirtithe gníomhacha in oideachas a linbh, féadann tuismitheoirí cabhrú chun timpeallacht a chothú nach bhfuil aon ghlacadh le bulaíocht inti má chuireann siad comhbhá agus meas chun cinn.

Ni gá gur binn béal ina thost

Tacaíonn Gaelcholáiste Synge le timpeallacht ina dtuigtear nach binn béal ina thost i gcónaí. Ba cheart go mbeadh scoláirí ar a gcompord ag caint faoi ábhair imní maidir le hiompraíocht bhulaíochta:

- Is iompar freagrach é eachtraí bulaíochta a thuairisciú.
- Spreagaimid atmaisféar ina dtuigtear nach binn béal ina thost i gcónaí, áit a léirítear do gach dalta nach meastar go bhfuil siad ag insint scéalta nuair a thuairiscíonn siad eachtraí bulaíochta ach go bhfuil siad ag iompar iad féin go freagrach.
- Cuirtear daltaí, tuismitheoirí/caomhnóirí ar an eolas faoin mbeartas frithbhulaíochta nuair a iontráiltear iad. Cuirtear an beartas seo ar fáil do gach ball de phobal na scoile trí shuíomh gréasáin na scoile agus déantar athbhreithniú air go bliantúil.
- Luaitear tagairtí do bheartais a bhaineann le straitéisí frithbhulaíochta agus coisctheacha go minic ag tionóil agus le linn ranganna ar fud an churaclaim.

Cinntíonn foireann na scoile go bhfuil a fhios ag daltaí cé leis a n-inseofar agus conas é a insint, mar shampla:

- Teagmháil dhíreach a dhéanamh leis an múinteoir ag am cuí, mar shampla tar éis an ranga.
- Nótaí a thabhairt suas leis an obair bhaile.
- Glao gutháin a dhéanamh ar an scoil nó ar mhúinteoir iontaofa sa scoil.
- Córas tuairiscithe frithbhulaíochta ar an suíomh gréasáin.
- Tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) nó cara a fháil chun insint ar do shon.
- Ceistneoir rúnda a thabhairt do dhaltaí.
- Cinntigh go dtuigeann daoine a bhíonn ag breathnú orthu an tábhacht a bhaineann le hinsint má fheiceann siad nó má tá a fhios acu go bhfuil bulaíocht ar siúl.

Duine Fásta Iontaofa:

- Spreagann Gaelcholáiste Synge scoláirí, a fheiceann iompraíocht bhulaíochta, chun an iompraíocht a thuairisciú do dhuine fásta iontaofa ionas gur féidir dul i ngleic leis an iompraíocht. Tá ról tábhachtach ag scoláirí a fheiceann iompraíocht bhulaíochta ar na meáin shóisialta maidir le cúnamh a thabhairt chun dul i ngleic leis an iompraíocht má thuairiscíonn siad an iompraíocht do dhuine fásta iontaofa.
- Ba cheart go gcuirfeadh an duine fásta iontaofa an scoláire ar a s(h)uaimhneas agus a rá go raibh an ceart ag an scoláire an iompraíocht a thuairisciú. Ba cheart go gcuirfeadh an duine fásta iontaofa an ball foirne atá freagrach as dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta ar an eolas, gan mhoill.
- I nGaelcholáiste Synge, is duine fásta iontaofa é gach ball foirne.
- Mura bhfuiltear cinnte cé ba cheart a chur ar an eolas, ba cheart don duine fásta iontaofa é a chur in iúl don phríomhoide nó don phríomhoide tánaisteach. Ba cheart go leanfadh an duine fásta iontaofa ar aghaidh ag tabhairt tacaíochta don scoláire, fad atá an ball foirne cuí ag dul i ngleic leis an iompraíocht.

Curaclam (Teagasc agus Foghlaim)

I nGaelcholáiste Synge:

- Tá cur chuige uile-scoile i bhfeidhm maidir le meas a chothú i measc gach ball de phobal na scoile.
- Cuirtear teagasc agus foghlaim atá comhoibríoch agus measúil.
- Tugtar deiseanna rialta do scoláirí oibriú i ngrúpaí beaga lena bpiaraí, rud a d'fhéadfadh cabhrú le braistint nascachta, muintearais agus comhbhá a fhorbairt i measc scoláirí.
- Sholáthraítear ábhair churaclaim a chuireann deiseanna ar fáil do scoláirí chun ionchuimsitheacht agus meas ar an éagsúlacht a chothú.
- Sholáthraítear deiseanna do scoláirí chun forbairt a dhéanamh ar a mbraistint go bhfuil fiúntas ag baint leo trí chlár sheachchuraclaim.
- Cuirtear riachtanais bhreise na ndaltaí in áireamh maidir le cur i bhfeidhm cláir.
- Cinntítear go bhfuil deiseanna ann d'fhorbairt ghairmiúil na foirne ar bhulaíocht chun a chinntiú go bhforbraíonn gach ball foirne feasacht ar cad is bulaíocht ann, an tionchar a bhíonn aici ar shaol na ndaltaí agus an gá atá le freagairt di.
- Cuirtear feasacht agus oiliúint ar fud na scoile chun cinn maidir le gach gné den bhulaíocht; daltaí, tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) agus pobal níos leithne na scoile san áireamh.
- D'fhorbair daltaí na scoile leagan den Pholasaí Bí Cineálta maidir le hIompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Aghaidh a Thabhairt Uirthi atá oiriúnach do scoláirí agus sothuigthe - le cur san áireamh i ndialanna na ndaltaí agus le taispeáint go poiblí i seomraí ranga agus i limistéir chomhroinnte na scoile.
- Pléitear nósanna imeachta Bí Cineálta na scoile le daltaí agus tugtar cóip do gach tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) mar chuid de Chód Iompair na scoile (gach bliain).

Pléitear nósanna imeachta Bí Cineálta na scoile leis na daltaí agus is féidir le gach tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) rochtain a fháil ar nósanna imeachta Bí Cineálta ar shuíomh gréasáin na scoile. Ní mór do thuismitheoirí síniú iad seo a shíniú.

- Cuirtear daltaí agus tuismitheoirí/caomhnóirí ar an eolas faoi nósanna imeachta Bí Cineálta agus faoi bheartais eile a bhaineann le frithbhulaíocht. Cuirtear nósanna imeachta Bí Cineálta agus beartais eile a bhaineann le frithbhulaíocht ar fáil do gach ball de phobal na scoile trí shuíomh gréasáin na scoile agus déantar athbhreithniú bliantúil orthu seo.
- Tagraítear do bheartais a bhaineann le straitéisí frithbhulaíochta agus coiscthe ag tionóil.
- Tá Foireann Tacaíochta do Scoláirí againn ina bhfuil an Príomhoide, an Leas-Phríomhoide agus foireann teagaisc chun gníomhaíochtaí cairdis a chur chun cinn agus caidrimh dhearfacha a chothú i measc daltaí. Buaileann an fhoireann le chéile go rialta chun aon saincheisteanna a phlé.
- Bíonn tionscnaimh feasachta uile-scoile ann go rialta (e.g. in aghaidh na bliana/an téarma/na míosa/na seachtaine) e.g. clár fógraí sa scoil agus sna seomraí ranga maidir le cairdeas a chur chun cinn agus cosc bulaíochta; seachtainí téamacha bliantúla agus seimineáir do thuismitheoirí/chaomhnóirí (ón NPC agus ó ghníomhaireachtaí eile, nuair is féidir); suirbhéanna daltaí bliantúla nó míosúla; tionóil sheachtainiúla leis an bpríomhoide, an leas-phríomhoide srl.
- Déantar iarracht atmaisféar measúil a chruthú idir gach ball de phobal na scoile agus deiseanna a sholáthar do dhaltaí muinín a chothú iontu féin agus a bheith ina ndaoine báúla agus athmhaicneamha. Spreagann deiseanna ranga agus traschuraclaim caidrimh dhearfacha: obair le chéile mar rang, Lá Spóirt, comórtais, atmaisféar ranga dearfach a chur chun cinn: obair le chéile, rath comhroinnte, seachtainí GRC (Gníomh Randamach Cineáltais), Seachtainí Téamacha: seachtain LGBTQi, feachtas Seas suas! i gcoinne bulaíochta homafóibí agus trasfóibí, seachtain frithbhulaíochta, Seachtain

Sábháilteachta Idirlín, i measc go leor eile, a fhéachann le tuiscint agus caoinfhulaingt a chur chun cinn do chách.

- tá sé mar aidhm ag sonraíochtaí nuashonraithe OSPS cabhrú le scoláirí braistint go bhfuil siad cumasaithe chun caidreamh measúil agus sláintiúil a chruthú, a chothú agus a choinneáil leo féin agus le daoine eile. Chomh maith leis sin, cuireann snáithe OGC na sonraíochta spás ar fáil do scoláirí iarbhunscoile chun caidreamh agus gnéasacht an duine a iniúchadh agus a bhreithniú agus dá bharr sin tuiscint ar éagsúlacht a chothú, rud a d'fhéadfadh bulaíocht bunaithe ar ghnéas agus ar fhéiniúlacht a laghdú chomh maith le gnéasachas agus ciapadh gnéasach.
- Is féidir le scoláirí breithniú a dhéanamh freisin ar éagsúlacht agus ar ionchuimsitheacht trí shonraíochtaí/shiollabas an Oideachais Reiligiúnaigh ón gComhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta. Chomh maith leis sin is féidir taithí a fháil ar éagsúlacht agus inchuimsitheacht trí Churaclaim na bPátrún. San Oideachas Saoránach, Sóisialta agus Polaitiúil (OSSP) dírítear ar idirspleáchas daoine i bpobail agus ag na leibhéil náisiúnta agus idirnáisiúnta. Is féidir an Stair, agus sa tSraith Shinsearach an Pholaitíocht agus an tSochaí a úsáid chun feasacht ar chiníochas agus ar choilíneachas a mhúscailt. Má dhéanann siad iniúchadh ar shamplaí stairiúla agus comhaimseartha d'idirdhealú cinioch agus oidhreachtaí coilíneacha, is féidir le scoláirí tuiscint a fhorbairt ar na bunchúiseanna atá le claontacht agus réamhchlaontacht. Tá acmhainní agus ábhair ar fáil freisin chun tacú le cultúr agus stair an Lucht Siúil a chuimsiú i ngach réimse den churaclam.
- Cinntítear go bhfuil spás laistigh de theagasc na n-ábhar uile chun dearcadh measúil a chothú i leith gach duine: luach na héagsúlachta a chur chun cinn; aghaidh a thabhairt ar réamhchlaonadh agus ar steiréitíopaí agus aird a tharraingt ar neamhghlacthacht iompair bulaíochta. I mórán ábhar eile, úsáidimid litríocht chun plé a spreagadh. Úsáidimid tagairtí do choilíniú, dúshaothrú agus deachtóireachtaí chun gné dhiúltach na cumhachta a léiriú.

- Cuirtear comhoibriú agus fiontar grúpa chun cinn trí spóirt foirne, clubanna agus cumainn scoile chomh maith le hábhair phraiticiúla.
- Tarraingítear aird ar bhulaíocht ionas go dtuigeann gach ball de phobal na scoile cad is bulaíocht ann agus conas a dhéileálann an scoil le hiompar bulaíochta. Pléitear an t-ábhar le gach bliainghrúpa i rith na bliana, tá CCTV i bhfeidhm agus tá go leor gnéithe den bhulaíocht fite fuaite i gCód Iompair na Scoile. Cinntímid go bhfuil maoirseacht ann roimh, le linn agus tar éis na scoile.
- Spreagtar daltaí chun cairde a dhéanamh agus folláine dhearfach agus atmaisféar tacúil a chur chun cinn sa scoil.
- Spreagtar atmaisféar ina dtuigtear nach binn béal ina thost i gcónaí, áit a léirítear do gach dalta nuair a thuairiscíonn siad eachtraí bulaíochta nach meastar go bhfuil siad ag insint scéalta ach go bhfuil siad ag iompar iad féin go freagrach.
- Cinntítear go bhfuil a fhios ag na daltaí cé le n-insint agus conas é a insint.
- Sainaithnítear prótacail shoiléire chun tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) a spreagadh chun dul i dteagmháil leis an scoil má cheapann siad go bhfuil bulaíocht á déanamh ar a leanbh. Ba chóir an prótacal a fhorbairt i gcomhairle le tuismitheoirí.
- Forbraítear Polasaí Úsáide Inghlactha sa scoil chun a chinntiú go ndéantar monatóireacht dhian ar rochtain ar theicneolaíocht sa scoil, mar aon le húsáid fón póca na ndaltaí.
- Liostaítear na tacaíochtaí atá in úsáid faoi láthair sa scoil agus sainaithnítear tacaíochtaí eile atá ar fáil don scoil m.sh. GLEN www.glen.ie, BeLonGTo www.belongto.org
- Tugtar ceachtanna ar bhulaíocht ó chláir éagsúla, m.sh. Cool School Lessons, #UP2US, Stay Safe Programme, The Walk Tall Programme, On My Own Two Feet.
- Tugtar ceachtanna ar iompar bagrach (Cool School Programme: A Friend in Deed), cibearbhulaíocht (#UP2US, Be Safe - Be Web wise, Think Before you Click, Let's Fight it Together, acmhainní Web wise), Bulaíocht Homofóbach agus Trasfóbach (Growing up LGBT, Stand Up Programme, The Trust pack) Éagsúlacht agus Idirchultúrachas.

- Oibrímid leis na Gardaí. Clúdaíonn siad saincheisteanna a bhaineann le sábháilteacht phearsanta agus cibearbhulaíocht.

Iompraíocht Chibearbhulaíochta a Chosc

Cuireann an teicneolaíocht agus na meáin shóisialta go leor deiseanna dearfacha ar fáil le haghaidh siamsaíochta, rannpháirtíocht shóisialta agus oideachais. Is cuid den saol í an teicneolaíocht a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar na baill is óige den tsochaí fiú. Mar sin féin, tá scoláirí ag éirí níos leochailí maidir le cibearbhulaíocht nó iompraíocht nach bhfuil inghlactha ar líne mar gheall ar an méadú ar úsáid na teicneolaíochta.

Ba cheart do scoileanna dul i ngleic go réamhghníomhach leis na dúshláin seo trí inniúlacht dhigiteach agus saoránacht dhigiteach a chur chun cinn, agus timpeallachtaí sábháilte ar líne a chothú. I measc na straitéisí chun iompraíocht chibearbhulaíochta a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

• Úsáid dhearfach na teicneolaíochta a chur chun cinn; pléitear béasaíocht, saincheisteanna sábháilteachta pearsanta agus litearthacht dhigiteach i rith na bliana agus tríd Seachtain na Sábháilteachta Idirlín agus Lá na Sábháilteachta Idirlín.

• Bíonn comhráite rialta le daltaí faoi chaidrimh mheasúla agus chineálta a fhorbairt ar líne; oibríonn an scoil chun cibearbhulaíocht a chosc trí dhaltaí a oiliúint ar iompar cuí ar líne, conas fanacht sábháilte agus tú ar líne agus ar chultúr a fhorbairt chun aon imní faoi chibearbhulaíocht a thuairisciú.

• Déileálann an scoil le cibearbhulaíocht mar shaincheist phobail scoile uile agus mar chineál eile bulaíochta laistigh de nósanna imeachta Bí Cineálta na scoile. Múintear do dhaltaí go bhfuil bulaíocht mícheart. Cuidítear leo a thuiscint gur rud díobhálach agus mícheart é an chibearbhulaíocht agus daoine eile a chóireáil i gcónaí ar líne agus as líne leis an meas a bheadh uainn ó dhaoine eile.

• Reáchtálann an scoil imeachtaí sábháilteachta do thuismitheoirí atá freagrach as maoirseacht a dhéanamh ar ghníomhaíochtaí a bpáistí ar líne; cuireann sé eolas agus oideachas ar fáil do

dhaltaí agus do thuismitheoirí faoi Pholasaithe Úsáide Inghlactha na Scoile agus na smachtbhannaí as mí-úsáid TFC.

• Soláthraíonn an scoil bealaí éagsúla chun cibearbhulaíocht a thuairisciú sa scoil.

• Múineann an scoil do dhaltaí nach áit phríobháideach é an tIdirlíon agus gur cheart dóibh a gcuid faisnéise príobháideacha a chosaint ar líne.

• Múineann an scoil do dhaltaí go bhfuil cearta agus freagrachtaí acu ar líne.

• Cuireann an scoil an curaclam OSPS i bhfeidhm.

• Cuireann an scoil an curaclam Litearthachta sna Meáin Dhigiteacha i bhfeidhm, a mhúineann do dhaltaí faoi iompar freagrach ar líne agus faoi shaoránacht dhigiteach.

Féadfar na straitéisí breise seo a leanas a úsáid ó am go ham:

- laethanta agus imeachtaí feasachta frithbhulaíochta (lena n-áirítear cibearbhulaíocht).
- tugtar tacaíocht do thuismitheoirí ina ról trí chruinnithe a eagraíonn an Fhoireann Tacaíochta do Scoláirí, ar a bhfuil an Príomhoide, an Leas-Phríomhoide agus an fhoireann teagaisc.

Iompraíocht bulaíochta homafóbaí/trasfhóbaí a chosc

Tá sé de cheart ag gach scoláire lena n-áirítear scoláirí aeracha, leispiacha, déghnéasacha agus trasinscne a mhothú go bhfuil siad sábháilte agus go bhfuil tacaíocht á fáil acu ar scoil. I measc na straitéisí chun iompraíocht bulaíochta homafóbaí agus trasfóbaí a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- timpeallacht fhisiciúil ionchuimsitheach a chothú agus a choinneáil , amhail póstaeir ábhartha a chur ar taispeáint

- tacaíocht piaraí a spreagadh ar nós piarmheantóireacht agus gníomhaíochtaí a chothaíonn comhbhá steiréitíopaí inscne a cheistiú
- ceardlanna agus seimineáir a reáchtáil do scoláirí, d'fhoireann na scoile agus do thuismitheoirí chun feasacht a mhúscailt ar thionchar na hiompraíochta bulaíochta homafóbaí
- spreagadh a thabhairt do scoláirí labhairt amach nuair a fheiceann siad iompraíocht homafóbach ag tarlú

Iompraíocht bulaíochta ciníche a chosc

Tá scoileanna i bhfad níos éagsúla ó thaobh cultúir de le blianta beaga anuas. Tagann scoláirí a fhreastalaíonn ar scoileanna ó mhórán cultúr agus cúlraí éagsúla. D'fhéadfadh sé go ndéanfaí leithcheal ar scoláirí ó chúlraí éagsúla agus go mbeadh daoine réamhchlaonta ina naghaidh agus go léireofaí iompraíocht bulaíochta ciníche ina leith.

I measc na straitéisí chun iompraíocht bulaíochta ciníche a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- cultúr scoile a chothú ina ndéantar an éagsúlacht a cheiliúradh agus ina "bhfeiceann daltaí iad féin" ina dtimpeallacht scoile
- éagsúlacht na scoile ó thaobh cultúir de a bheith sofheicthe agus ar taispeáint
- ceardlanna agus seimineáir a reáchtáil do scoláirí, d'fhoireann na scoile agus do thuismitheoirí chun feasacht ar chiníochas a mhúscailt
- tacaíocht piaraí a spreagadh amhail piarmheantóireacht agus gníomhaíochtaí a chothaíonn comhbhá
- iad siúd a fheiceann iompraíocht chiníoch a spreagadh chun tuairisc a thabhairt air
- tacaíochtaí a sholáthar d'fhoireann na scoile chun freagairt do riachtanais scoláirí a bhfuil teanga eile seachas an Ghaeilge nó an Béarla mar theanga baile acu, agus chun cumarsáid a dhéanamh lena dtuismitheoirí
- tacaíochtaí a sholáthar d'fhoireann na scoile chun tacú le scoláirí ó mhionlaigh eitneacha, lena náirítear scoláirí ó phobal an Lucht Siúil agus na Romach, agus chun cumarsáid a spreagadh lena dtuismitheoirí
- cuireadh a thabhairt do chainteoirí ó chúlraí eitneacha éagsúla
- a chinntiú go léirítear in ábhar léitheoireachta na leabharlainne agus na dtéacsleabhar
- taithí saoil chuí scoláirí agus daoine fásta ó chúlraí náisiúnta, eitneacha agus cultúir éagsúla

Iompraíocht bulaíochta gnéasaí a chosc

Díríonn Gaelcholáiste Synge ar chomhionannas inscne mar chuid de bhearta na scoile chun timpeallacht thacúil agus mheasúil a chruthú. I measc na straitéisí chun iompraíocht bulaíochta gnéasaí a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- a chinntiú go léiríonn baill foirne iompraíocht mheasúil agus go gcaitheann siad le scoláirí ar an mbealach céanna beag beann ar a n-inscne
- a chinntiú go bhfuil na deiseanna céanna ag gach scoláire páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí scoile beag beann ar a (h)inscne
- an éagsúlacht a cheiliúradh ar scoil agus aitheantas a thabhairt do rannpháirtíocht gach scoláire
- feachtais chun feasacht a mhúscailt, ceardlanna agus cuir i láthair a eagrú ar chomhionannas inscne agus meas
- tuismitheoirí a spreagadh chun na luachanna seo a bhaineann le meas a threisiú sa bhaile

Ciapadh gnéasach a chosc

Chun ciapadh gnéasach a chosc, teastaíonn cur chuige dírithe ar oideachas, feasacht agus polasaithe atá soiléir agus infheidhmithe. Ní mór do scoileanna a shoiléiriú nach nglactar beag ná mór le ciapadh gnéasach. Níor cheart beag is fiú a dhéanamh den chiapadh gnéasach amhail gur magadh nó spochadh atá ann riamh.

I measc na straitéisí chun ciapadh gnéasach a chosc tá na nithe seo a leanas, nach liosta uileghabhálach é:

- an tsonraíocht nuashonraithe do OSPS ag leibhéal na hiar bhunscoile a úsáid chun múineadh do scoláirí faoi chaidreamh atá sláintiúil agus faoi conas caitheamh lena chéile ar bhealach measúil agus cineálta
- eiseamláirí dearfacha a chur chun cinn laistigh de phobal na scoile
- steiréitíopaí inscne a d'fhéadfadh cur le ciapadh gnéasach a cheistiú

Spásanna fisiciúla sábháilte a chruthú i nGaelcholáiste Synge

Tá na beartais mhaoirseachta agus monatóireachta seo a leanas i bhfeidhm i nGaelcholáiste Synge chun iompar bulaíochta a chosc agus a réiteach. Tacaíonn cruthú spásanna fisiciúla sábháilte le sábháilteacht shíceolaíoch agus is beart tábhachtach é chun iompar bulaíochta a chosc.
Glacann foireann Ghaelcholáiste Synge na bearta seo a leanas chun spásanna fisiciúla sábháilte a chruthú:

- Cinntímid go bhfuil soilsiú maith i láthair chun coirnéil agus spásanna dorcha a sheachaint
- Bainimid bacainní amhairc ar nós póstaeir ar fhuinneoga
- Cinntímid go bhfuil maoirseacht ag bealaí isteach agus amach na scoile, ar na conairí roimh agus i ndiaidh ranganna agus le linn sosanna lóin
- Seasann múinteoirí ag doirse a seomraí ranga ag críoch na ranganna agus bíonn siad airdeallach ar aon iompar bulaíochta ar na conairí
- Bíonn múinteoirí agus foireann na scoile atá ag bogadh ó rang amháin go rang eile airdeallach ar aon iompar bulaíochta ar na conairí
- Úsáidtear ceamaraí sa scoil mar bheart coisctheach ar iompar bulaíochta
- Úsáidtear saothar ealaíne, múrphictiúirí agus póstaeir faisnéiseacha freisin chun luachanna na scoile agus luachanna ár bpátrúin (ERST) a chur chun cinn.
- Déantar maoirseacht ar aon ghníomhaíochtaí seach-churaclaim a reáchtáiltear ag am lóin nó i ndiaidh na scoile.
- Déantar maoirseacht ar gheataí agus doirse agus/nó cuirtear faoi ghlas iad ar maidin, le linn am ranga, ag am lóin agus i ndiaidh na scoile.
- Tá CCTV i bhfeidhm sa scoil chun iompar bulaíochta a chosc

Section C: Dul i nGleic le hIompraíocht Bhulaíochta

Tá pobal uile na scoile freagrach as iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Ba chóir do scoileanna oibriú i gcomhar lena bpátrún, leis an mbord bainistíochta, leis an bhfoireann, le scoláirí agus lena dtuismitheoirí chun a bpolasaí Bí Cineálta a fhorbairt agus a chur i bhfeidhm.

Is mar threoir a thugtar an taguisín seo maidir le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta. Tá sé bunaithe ar an eolas i gCaibidil 6 de ghnásanna Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi do bhunscoileanna agus d'iar-bhunscoileanna. ensure that the student experiencing bullying behaviour is heard and reassured

Cur chuige

Ba cheart go mbeadh sé mar phríomhaidhm agus aghaidh á tabhairt ar thuairiscí ar iompraíocht bhulaíochta stop a chur leis an iompraíocht bhulaíochta agus, chomh fada agus is féidir, an caidreamh idir na scoláirí atá i gceist a athbhunú, seachas milleán a chur.

Nuair a théann siad i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta, ba chóir do mhúinteoirí:

- A chinntiú go mothaíonn an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici go bhfuiltear ag éisteacht leis/léi agus go bhfuiltear á c(h)ur ar a s(h)uaimhneas.
- Iarracht a dhéanamh príobháideacht na ndaoine atá i gceist a chinntiú.
- Gach comhrá a dhéanamh go híogair.
- Aois agus cumas na scoláirí atá i gceist a chur san áireamh.
- Éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- Gníomhú go tráthúil.

- Tuismitheoirí na scoláirí atá i gceist a chur ar an eolas.

Seo a leanas na céimeanna a ghlacfaidh an scoil chun a fháil amach ar tharla iompar bulaíochta, na cineálacha cur chuige a glacadh chun aghaidh a thabhairt ar an iompar bulaíochta agus chun athbhreithniú a dhéanamh ar an dul chun cinn (féach Caibidil 6 de nósanna imeachta Bí Cineálta):

Ag aithint cé acu ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta

In Cineáltas: Plean Gníomhaíochta ar an mBulaíocht agus Bí Cineálta: Gnásanna chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna, sainmhínítear an bhulaíocht mar iompraíocht spriocdhírithe, ar líne nó as líne a dhéanann dochar. D'fhéadfadh an dochar a dhéantar a bheith fisiciúil, sóisialta agus/nó mothúchánach. Leanann iompraíocht bhulaíochta ar aghaidh thar thréimhse ama agus bíonn neamhchothroime cumhachta i gceist sa chaidreamh idir beirt nó idir grúpaí daoine sa tsochaí. Tugtar an sainmhíniú mionsonraithe i gCaibidil 2 de ghnásanna Bí Cineálta.

Chun a chinneadh an iompraíocht bhulaíochta í an iompraíocht a thuairiscítear, ba cheart duit machnamh a dhéanamh ar na ceisteanna seo a leanas:

1. An bhfuil an iompraíocht dírithe ar scoláire ar leith nó ar ghrúpa scoláirí?
2. An bhfuil sé i gceist dochar fisiciúil, sóisialta nó mothúchánach á dhéanamh de bharr na hiompraíochta?
3. An bhfuil an iompraíocht á léiriú arís agus arís eile?

Más 'Tá' an freagra ar gach ceann de na ceisteanna thuas, is iompraíocht bhulaíochta í an iompraíocht agus ba chóir dul i ngleic léi de réir Ghnásanna Bí Cineálta.
Tabhair do d'aire: D'fhéadfadh sé go measfaí gurb ionann eachtraí aon uaire agus bulaíocht i gcásanna áirithe. D'fhéadfadh sé go measfaí gurb ionann agus iompraíocht bhulaíochta teachtaireacht ghoilliúnach amháin a phostáiltear ar na meáin shóisialta mar is ródhócha go ndéanfar í a roinnt mórán uaireanta agus mar sin déanfar iompraíocht leantach di.
Más Níl an freagra ar aon cheann de na ceisteanna thuas, ní iompraíocht bhulaíochta an iompraíocht.
Déantar foráil i gCód Iompair na scoile do straitéisí chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí.

Nuair atáthar ag aithint ar tharla nó nár tharla iompraíocht bhulaíochta ba chóir don mhúinteoir:

- Cad, cá háit, cathain agus cén fáth a bhreithniú?
- Is féidir an seicliosta in Aguisín C a úsáid mar chúnamh chun iompraíocht bhulaíochta a aithint.
- Má bhíonn grúpa scoláirí i gceist, ba chóir teagmháil a dhéanamh le gach scoláire ina (h)aonar ar dtús.
- Ina dhiaidh sin, ba chóir bualadh le gach scoláire atá i gceist mar ghrúpa.
- Ag an gcruinniú grúpa, ba chóir go niarrfaí ar gach scoláire a c(h)untas féin ar ar tharla a thabhairt lena chinntiú go bhfuil gach duine sa ghrúpa soiléir faoi thuairimí a chéile.
- Ba chóir tacaíocht a thabhairt do gach scoláire de réir mar is cuí, i ndiaidh an chruinnithe grúpa.
- B'fhéidir go mbeadh sé ina chuidiú a iarraidh ar na scoláirí atá i gceist a gcuntas ar an eachtra/na heachtraí a scríobh síos.

I gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta

Is dlúthchuid de phobal na scoile iad na tuismitheoirí agus tá ról tábhachtach acu, i gcomhar le scoileanna, maidir le dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta. I gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta, ní mór teagmháil a dhéanamh le tuismitheoirí na scoláirí atá i gceist go luath chun iad a chur ar an eolas faoin gcás agus chun dul i gcomhairle leo maidir leis na gníomhaíochtaí atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht.

- Tá sé tábhachtach éisteacht le tuairimí an scoláire a bhfuil iompraíocht bhulaíochta á fulaingt aige/aici maidir leis an mbealach is fearr chun dul i ngleic leis an gcás.
- Ba chóir taifead a choinneáil den phlé a rinneadh le gach duine a bhí i gceist.
- Ba chóir go ndéanfadh an taifead seo doiciméadú ar fhoirm agus ar chineál na hiompraíochta bulaíochta, más eol sin (féach Mír 2.5 agus 2.7 de ghnásanna Bí Cineálta), cá háit agus cathain a tharla sé agus dáta na teagmhála tosaigh leis na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí.
- Ba chóir go mbeadh tuairimí na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí maidir leis na gníomhartha atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta san áireamh sa taifead.

Iarphlé i gcás gur tharla iompraíocht bhulaíochta

- Ní mór don mhúinteoir dul i mbun plé arís leis na scoláirí agus na tuismitheoirí atá i gceist tráth nach bhfuil níos mó ná 20 lá scoile i ndiaidh na teagmhála tosaigh.
- Ar na tosca tábhachtacha atá le breithniú mar chuid den phlé seo tá cineál na hiompraíochta bulaíochta, éifeachtacht na straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíochta bhulaíochta agus an caidreamh idir na scoláirí atá i gceist.
- Ba chóir don mhúinteoir an t-athbhreithniú le scoláirí agus lena dtuismitheoirí a dhoiciméadú lena fháil amach an bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta agus tuairimí na scoláirí agus na dtuismitheoirí ina leith sin.
- Ba chóir an dáta ar cinneadh go raibh deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta a

thaifeadadh freisin.

- Ba chóir aon rannpháirtíocht le seirbhísí/tacaíochtaí seachtracha a bhreacadh síos freisin.
- D'fhéadfadh sé go mbeadh gá le maoirseacht agus tacaíocht leanúnach do na scoláirí atá i gceist fiú nuair a bheidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.
- Mura bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta ba chóir don mhúinteoir athbhreithniú a dhéanamh ar na straitéisí a úsáideadh i gcomhairle leis na scoláirí atá i gceist agus a dtuismitheoirí agus ba cheart amlíne a aontú le haghaidh tuilleadh plé go dtí go dtiocfaidh deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta.
- Más léir go bhfuil an scoláire a bhfuil an iompraíocht bhulaíochta á léiriú aige/aici ag leanúint leis an iompraíocht a léiriú, ba chóir smaoineamh ar na straitéisí a úsáid chun déileáil le hiompraíocht mhíchuí dá bhforáiltear i gCód Iompair na scoile. Má dhéantar pionóis smachta a bhreithniú, is ceist é sin idir an scoláire ábhartha, a t(h)uismitheoirí agus an scoil.

Iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh

- Ba chóir gach eachtra iompraíochta bulaíochta a thaifeadadh. Ba chóir go ndéanfadh an taifead doiciméadú ar fhoirm (Cuid 2.5) agus ar chineál (Féach Cuid 2.7) na hiompraíochta bulaíochta, más eol sin, cá háit agus cathain a tharla sí agus dáta na teagmhála tosaigh leis na scoláirí agus a dtuismitheoirí.
- Ba chóir go mbeadh tuairimí na scoláirí agus a dtuismitheoirí maidir leis na gníomhaíochtaí atá le déanamh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta san áireamh sa taifead. Ba chóir go mbeadh doiciméadú ann ar an athbhreithniú le scoláirí agus a dtuismitheoirí chun a chinneadh an bhfuil deireadh leis an iompraíocht bhulaíochta agus tuairimí na scoláirí agus a dtuismitheoirí ina leith sin. Ba cheart freisin dáta gach ceann de na teagmhálacha seo a thaifeadadh agus an dáta ar cinneadh go bhfuil deireadh tagtha leis an iompraíocht bhulaíochta. Ba chóir aon teagmháil le seirbhísí/tacaíochtaí seachtracha a bhreacadh síos freisin.
- Ba chóir na taifid seo a choinneáil i gcomhréir le polasaí um choimeád taifead na scoile agus ag teacht le rialacháin maidir le cosaint sonraí.
- Sa chás go bhfuil Doiciméad Tacaíochta Scoláire ag scoláire, moltar do scoileanna cóip den taifead a chur le doiciméad tacaíochta an scoláire. Beidh sin ina chuidiú d'fhoireann tacaíochta scoláirí na scoile, nuair is ann di, maidir le freagairt chomhsheasmhach, iomlánaíoch a thabhairt i dtaobh tacú le folláine na scoláirí atá i gceist. Nuair is ann do Phlean Tacaíochta Scoláire, ba chóir an plean a nuashonrú chun straitéisí freagartha agus tacaíochtaí gaolmhara a chuimsiú.

An Próiseas Gearán

Mura bhfuil tuismitheoir sásta leis an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta, de réir na nósanna imeachta seo, ba chóir iad a atreorú chuig gnás gearán na scoile.

Má tá tuismitheoir míshásta leis an gcaoi ar láimhseáladh gearán, féadfaidh an tuismitheoir gearán a dhéanamh leis an Ombudsman do Leanaí má chreideann sé/sí go raibh tionchar diúltach ag gníomhaíochtaí na scoile ar an scoláire.

Úsáidfidh an scoil na cineálacha cur chuige seo a leanas chun tacú leo siúd a bhfuil taithí acu ar iompar bulaíochta, a fheiceann é agus a léiríonn é (féach Caibidil 6 de nósanna imeachta Bi Cineálta):

Nuair a tharlaíonn iompar bulaíochta, déanfaidh an scoil na nithe seo a leanas:

- cinnteoidh sí go n-éistfear leis an dalta atá ag fulaingt ón iompar bulaíochta agus go dtugtar suaimhneas dó/di
- iarrfaidh sí príobháideacht na ndaoine atá bainteach leis a chinntiú
- déanfaidh sí gach comhrá go híogair
- breithneoidh sí aois agus cumas na ndaoine atá bainteach leis
- éistfidh sí le tuairimí an dalta atá ag fulaingt ón iompar bulaíochta maidir leis an mbealach is fearr chun aghaidh a thabhairt ar an gcás
- gníomhóidh sí go tráthúil
- cuirfidh sí tuismitheoirí na ndaoine atá bainteach leis ar an eolas

Tacóidh Gaelcholáiste Synge le daltaí a ndearnadh bulaíocht orthu, ag baint úsáide

as na hacmhainní atá ar fáil sa scoil, trí dheiseanna a sholáthar chun freastal ar chruinnithe agus seiceáil isteach le ball den Fhoireann Tacaíochta do Scoláirí. Féadfaidh siad páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí atá deartha chun féinmheas a ardú, cairdeas agus scileanna sóisialta a fhorbairt agus, ar an gcaoi sin, teacht aniar agus féinmheas a thógáil, aon uair is gá. Tacóidh foireann Ghaelcholáiste Synge le daltaí trí éisteacht, comhbhá a léiriú agus an dalta a chur ar a suaimhneas. Féadfar cleachtas aisiríoch agus idirghabháil a úsáid nuair a aontaíonn na daltaí.

Nósanna Imeachta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iarbhunscoileanna

Déanfar gach iompraíocht bhulaíochta a thaifeadadh. San áireamh ansin beidh an cineál iompraíochta, cá háit agus cathain a tharla sé, agus dáta na teagmhála le scoláirí agus tuismitheoirí. Déanfar na gníomhaíochtaí agus na tacaíochtaí comhaontaithe chun dul i ngleic le hiompraíocht bhulaíochtaa dhoiciméadú. Más ábhar imní í an iompraíocht bhulaíochta maidir le cosaint leanaí déileálfar leis an gceist gan mhoill de réir *Nósanna imeachta um Chumhdach Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-bhunscoileanna*.

Tacaíochtaí

Tá tacaíochtaí ar fáil chun cuidiú le hiompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Ina measc sin tá na nithe seo a leanas:

- **Aware**: Cuireann sé tacaíocht agus eolas ar fáil dóibh siúd a bhfuil dúlagar, imní nó neamhord giúmar orthu. Seoladh: 9 Sráid Líosain Uachtarach, Baile Átha Cliath 4, D04 KD80. Suíomh gréasáin: www.aware.ie Fón: 01 661 7211 or 01 524 0361. Ríomhphost: infor@aware.ie
- **Barnardo's**: Ag obair le leanaí leochaileacha agus a dteaghlaigh. Seoladh: Cearnóg

Christchurch, Baile Átha Cliath 8, D08 DT63. Fón: (01) 453 0355 . Suíomh gréasáin: www.barnardos.ie Email: info@barnardos.ie

- **CAMHS** (Seirbhís Sláinte Meabhrach Leanaí agus Déagóirí): Atreoraítear trí dhochtúir teaghlaigh. Seoladh: Ionad Cúraim Phríomhúil Ghráinseach Ghormáin, Bóthar Uachtarach Ghráinseach Ghormáin, Ghráinseach Ghormáin, Baile Átha Cliath 7, Baile Átha Cliath, D07 H984. Fón: 018676370.
- **CTYI** (Ionad na nÓg Tallannach in Éirinn): Thug tacaíocht do leanaí cumasacha agus cumasacha. Suíomh Gréasáin: https://www.dcu.ie/ctyi Fón: 01 700 5634
- **Dub Doc**: Seirbhís Dochtúra Teaghlaigh shoghluaiste lasmuigh d'uaireanta oibre. Seoladh: An Meath Primary Care, Sráid Heytesbury, Cathair Bhaile Átha Cliath, Baile Átha Cliath, D08 Y1TW. Fón: 01 454 5607. Ríomhphost: dubdoc.ie
- **Family Mediation Service**: Suíomh Gréasáin: www.legalaidboard.ie Fón: 01 646 9600 Ríomhphost: info@legalaidboard.ie.

- **Foróige**: feidhmíonn réimse cuimsitheach oibre óige. D8 Rannpháirtíocht Óige agus Tacaíocht Teaghlaigh – Seoladh: Aonad 2b, Halla Christchurch, An tSráid Ard, Na Saoirsí, Baile Átha Cliath, D08 VNW9. Fón: 086 1657696. Ríomhphost: john.fitzgerald@foroige.ie Suíomh Gréasáin: www.foroige.ie
- Clár Náisiúnta um Athstiúradh Óige an Gharda Síochána: www.garda.ie 01 666 7000
- **Jigsaw**: Is seirbhís saor in aisce agus rúnda í Jigsaw Dublin City a thacaíonn le sláinte mheabhrach agus folláine daoine idir 12 agus 25 bliana d'aois. Fón: 01 658 3070. Ríomhphost: dublincity@jigsaw.ie Suíomh Gréasáin: www.jigsaw.ie
- **NCSE** (An Chomhairle Náisiúnta um Oideachas Speisialta): Ag tacú le leanaí agus scoileanna le cláir a dhíríonn ar iompar le haghaidh foghlama. Eagraitheoir Riachtanas Speisialta Oideachais Áitiúil (SENO): Nuala Connell, Urlár na Talún, Halla an Chontae, Cearnóg Belgard Thuaidh, Lár na Cathrach, Tamhlacht, Baile Átha Cliath 24. D24 YNN5. Teil: 01 6033256. Ríomhphost: Nuala.Connell@ncse.ie
- **NEPS** (Seirbhísí Náisiúnta Síceolaíochta Oideachais): Seoladh: Sráid Marlborough, Baile Átha Cliath 1, D01 RC96 Suíomh Gréasáin: https://www.gov.ie/education/. Fón: 01 8896400 Ríomhphost: info@education.gov.ie
- **Pieta House:** Comhairleoireacht do dhaoine óga atá i mbaol féindhíobhála nó féinmharaithe. Fón: 01-4624792 Suíomh Gréasáin: www.pieta.ie Seoladh: An Chéad Urlár, Páirc Mhiondíola Greenhills Bóthar Greenhills, Tamhlacht Baile Átha Cliath 24 D24 RH59
- **Samaritans**: Seirbhís comhairleoireachta rúnda ar an nguthán. Fón: 1 1 6123. Seoladh: 112 Sráid Marlborough, Baile Átha Cliath 1. Ríomhphost: jo@samaritans.ie

- **Ospidéal San Séamas** – Seoladh: Sráid Shéamais, Baile Átha Cliath 8, Baile Átha Cliath, D08 NHY1. Fón: 014103000. Suíomh Gréasáin: stjames.ie
- **Seirbhísí Meabhairshláinte Naomh Pádraig:** Is seirbhís teileafóin agus ríomhphoist saor in aisce agus rúnda í an tseirbhís tacaíochta agus faisnéise atá faoi fhoireann altraí meabhairshláinte a bhfuil taithí acu. Seoladh: Ospidéal Ollscoile Naomh Pádraig, Sráid Shéamais, Baile Átha Cliath 8, D08 K7YW. Fón: 01 249 3200. Suíomh Gréasáin: https://www.stpatricks.ie/
- **Comhairleoireacht Déagóirí (Cross Care):** Seoladh: 2 Saint Mary's Place Thuaidh, Baile Átha Cliath 7, D07 Y768 Suíomh Gréasáin: www.crosscare.ie Fón: 01 8360011 Ríomhphost: info@crosscare.ie
- **Clár Tacaíochta do Thuismitheoirí Óga** - Suíomh Gréasáin: youngparents.ie Ríomhphost: info@ypsp.ie Fón: 0872518428 Seoladh: 28 Sráid Thuaisceart Great Georges, Baile Átha Cliath 1.
- **Ospidéal Leanaí Shráid an Teampaill:** Déan teagmháil le 01 8784200
- **Tusla** – An Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach. Suíomh Gréasáin: www.tusla.ie Seoladh: Foirgneamh Brunel, Ceathrú Theas Heuston, Bóthar Naomh Eoin Thiar, Baile Átha Cliath 8. D08 X01F. Fón: 01 7718500. Ríomhphost: info@tusla.ie
- **Webwise**: cuireann sé úsáid níos sábháilte agus níos fearr den idirlíon chun cinn trí thionscnaimh feasachta agus oideachais atá dírithe ar mhúinteoirí, tuismitheoirí agus daltaí. (Webwise - Sábháilteacht Idirlín)
- **YMCA:** Is tionscnamh é a dhéanann obair óige i mBaile Átha Cliath 8. Seoladh: 53 Sráid Aungier, Baile Átha Cliath 2, D02 CH96. Fón: (01) 478 2607. Ríomhphost: grace.burke@ymca-ireland.net

Section D: Maoirseacht

Cuirfidh an príomhoide uasdátú ar iompraíocht bhulaíochta i láthair ag gach cruinniú den Bhord Bainistíochta. San áireamh san uasdátú seo beidh líon na neachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ón gcruinniú deireanach, líon na neachtraí leanúnacha agus líon iomlán na neachtraí ó thús na scoilbhliana. Sa chás gur tharla eachtraí iompraíochta bulaíochta, cuirfidh an príomhoide uasdátú ó bhéal ar fáil freisin lena náirítear nuair is ábhartha, eolas a bhaineann le treochtaí agus patrúin a aithníodh, straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta agus aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi. Níl eolas pearsanta ná aitheantais san uasdátú seo. Féach Caibidil 7 de ghnásanna Bí Cineálta.

Tá an polasaí seo ar fáil do phobal na scoile ar shuíomh gréasáin na scoile agus ina chóip chrua ach é a iarraidh. Tá leagan den pholasaí seo atá in oiriúint do scoláirí ar taispeáint sa scoil agus tá sé ar fáil freisin ar ár suíomh gréasáin agus ina chóip chrua ach é a iarraidh.

Déanfar an polasaí seo agus a chur i bhfeidhm a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe agus is féidir tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an polasaí seo.

Sínithe: _____ Dáta: _____

(Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta)

Sínithe: _____ Dáta: _____

(Príomhoide)

Treoir maidir leis an Uasdátú ar Iompraíocht Bhulaíochta a Sholáthar

Treoir maidir le hUasdátú ar Iompraíocht Bhulaíochta a Sholáthar do chruinniú an Bhoird Bainistíochta

Tar éis athbhreithniú a dhéanamh ar shonraí na neachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ó chruinniú an bhoird bainistíochta roimhe seo, ní mór don phríomhoide an teolas seo a leanas a sholáthar ag gach gnáthchruinniú den bhord bainistíochta:

Líon iomlán na neachtraí iompraíochta bulaíochta **nua** a tuairiscíodh ón gcruinniú deireanach den Bhord Bainistíochta.	
Líon iomlán na neachtraí iompraíochta bulaíochta atá ag tarlú faoi láthair.	
Líon iomlán na neachtraí iompraíochta bulaíochta a tuairiscíodh ó thús na scoilbhliana seo.	

Sa chás gur tuairiscíodh eachtraí iompraíochta bulaíochta ó bhí an cruinniú deireanach ann, ní mór tuairisc ó bhéal a chur san áireamh san uasdátú agus ba chóir go mbeadh an t-eolas seo a leanas san áireamh nuair is cuí:

- Na treochtaí agus na patrúin a aithníodh, mar shampla foirm na hiompraíochta bulaíochta, an cineál iompraíochta bulaíochta más eol, láthair na hiompraíochta bulaíochta, cathain a tharla sí
- Na straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta
- Aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi
- Má tharla aon eachtra thromchúiseach d'iompraíocht bhulaíochta a raibh Drochthionchar suntasach aige ar scoláire

- Má chuir tuismitheoir don scoil gur fhág scoláire an scoil mar gheall ar iompraíocht bhulaíochta thuairiscithe
- Má tá aon tacaíocht bhreise ag teastáil ón mbord bainistíochta
- Má theastaíonn athbhreithniú práinneach ar pholasaí Bí Cineálta na scoile roimh an athbhreithniú bliantúil Níor cheart go náireofaí leis an uasdátú seo aon eolas pearsanta ná eolas a d'fhéadfadh na scoláirí atá i gceist a aithint.

Tuairisc ó Bhéal (do Phríomhoidí amháin)

Sa chás gur tuairiscíodh eachtraí iompraíochta bulaíochta ón gcruinniú deireanach, ní mór tuairisc ó bhéal a chur san áireamh san uasdátú agus ba chóir go mbeadh an t-eolas seo a leanas san áireamh nuair is cuí: (Níor cheart go náireofaí leis an uasdátú seo aon eolas pearsanta ná eolas a d'fhéadfadh na scoláirí atá i gceist a aithint.)

Na treochtaí agus na patrúin a aithníodh, mar shampla foirm na hiompraíochta bulaíochta, an cineál iompraíochta bulaíochta más eol, láthair na hiompraíochta bulaíochta, cathain a tharla sí	
Na straitéisí a úsáideadh chun dul i ngleic leis an iompraíocht bhulaíochta	
Aon straitéisí níos leithne chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi	
Má tharla aon eachtra thromchúiseach d'iompraíocht bhulaíochta a raibh drochthionchar suntasach aige ar scoláire	

Má chuir tuismitheoir don scoil gur fhág scoláire an scoil mar gheall ar iompraíocht bhulaíochta thuairiscithe	
Má tá aon tacaíocht bhreise ag teastáil ón mbord bainistíochta	
Má theastaíonn athbhreithniú práinneach ar pholasaí Bí Cineálta na scoile roimh an athbhreithniú bliantúil	

Teimpléad chun Iompar Bulaíochta a Thaifeadadh

Más rud é go gcomhlíonann an líomhain bulaíochta na critéir maidir le sainmhíniú na Bulaíochta de réir nósanna imeachta Bi Cineálta, (lena n-áirítear bulaíocht ar líne), d'fhéadfaí an teimpléad seo a úsáid.

1. Ainm an dalta atá ag fulaingt ó iompar bulaíochta

   Ainm: _____ Bliain: ____

2. Ainm(neacha) & blianta an dalta/na ndaltaí a bhí páirteach san iompar bulaíochta

   _____

   _____

3. Cineál(acha) Bulaíochta (Ciorclaigh le do thoil):

Fisiciúl	Ó Bhéal	Scríofa	Sracadh
Eisiamh	Caidrimh	Ar líne	Eile*

* Luaigh le do thoil: _____

4. Saghas Bulaíochta (Ciorclaigh le do thoil):

Míchumas	Ardchumas	Féiniúlacht Inscne
Homafóbach/Trasfhóbach	Cuma Fhisiciúil	Ciníochas
Bochtanas	Féiniúlacht Reiligiúnach	gnéasaíoch
Ciapadh Gnéasach	*Eile	

* Luaigh le do thoil: _____

5. Suíomh an teagmhais:_____

6. Dáta an teagmhais: _____
7. Ainm(neacha) an duine/na ndaoine a thuairiscigh an imní:

_____

8. Cur síos gairid ar iompar bulaíochta agus a thionchar:

9. Dáta an chéad teagmhála leis an dalta/na daltaí a ndearnadh dochar dóibh agus leis an dalta/na daltaí a bhí ag gabháil don dochar.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

10. Ainmneacha agus dáta an chéad teagmhála le tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) an dalta/na ndaltaí a bhfuil iompar bulaíochta á fhulaingt aige/aici.

_____

_____

11. Ainmneacha agus dáta an chéad teagmhála le tuismitheoir(í)/caomhnóir(í) an dalta/na ndaltaí a bhfuil ag tabhairt faoin iompar bulaíochta.

12. Sonraí na ngníomhartha a rinneadh:

_____

13. Tuairimí daltaí agus tuismitheoirí maidir le gníomhartha atá le déanamh

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

14. Dáta an Athbhreithnithe chun a chinneadh an bhfuil deireadh leis an iompar bulaíochta _____ (le linn 20 lá den chéad phlé).

15. Sonraí maidir le tacaíochtaí seachtracha (más cuí)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Sínithe: _____ (Múinteoir)

Dáta: _____

Athbhreithniú ar an bPolasaí Bí Cineálta

Ní mór don Bhord Bainistíochta (an Bord) athbhreithniú bliantúil (féilire) a dhéanamh ar pholasaí Bí Cineálta na scoile agus ar a chur i bhfeidhm i gcomhairle le pobal na scoile. Mar chuid den athbhreithniú, ní mór an doiciméad seo a chomhlánú.

Athbhreithniú Polasaí Bí Cineálta

1. Cathain a ghlac an Bord go foirmiúil lena pholasaí Bí Cineálta chun iompraíocht bhulaíochta a chosc agus dul i ngleic léi i gcomhréir le Nósanna imeachta Bí Cineálta do Bhunscoileanna agus d'Iarbhunscoileanna? Cuir isteach an dáta deiridh ar ghlac an scoil le polasaí Bí Cineálta _/_____/20_
2. Cá háit sa scoil a bhfuil an polasaí Bí Cineálta atá in oiriúint do scoláirí ar taispeáint?

3. Cén dáta ar fhoilsigh an Bord an polasaí Bí Cineálta agus an polasaí atá in oiriúint do scoláirí ar shuíomh idirlín na scoile? ____/____/20_
4. Conas ar cuireadh an polasaí atá in oiriúint do scoláirí in iúl do scoláirí?

5. Conas ar cuireadh an polasaí Bí Cineálta agus an polasaí atá in oiriúint do scoláirí in iúl do thuismitheoirí?

6. Roghnaigh an freagra cuí

	√	X
Ar cuireadh polasaí Bí Cineálta na scoile agus *Nósanna Imeachta Bí Cineálta na Scoile chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic Léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna* in iúl d'fhoireann uile na scoile?		
An ndéanann an polasaí Bí Cineálta doiciméadú ar na straitéisí a úsáideann an scoil chun iompraíocht bhulaíochta a chosc?		
An bhfuair an Bord an tUasdátú ar Iompraíocht Bhulaíochta a chuir an Príomhoide i láthair ag gach gnáthchruinniú le linn an bliana féilire seo caite agus ar taifeadadh sna miontuairiscí iad?		
Ar phléigh an Bord an chaoi a bhfuil an scoil ag dul i ngleic le gach tuairisc ar iompraíocht bhulaíochta?		
An bhfuil an Bord sásta go ndeachthas i ngleic le gach eachtra iompraíochta bulaíochta de réir Pholasaí Bí Cineálta na scoile?		
Ar cuireadh na straitéisí coisctheacha i bPolasaí Bí Cineálta i bhfeidhm?		
Ar phléigh an Bord éifeachtacht na straitéisí a úsáidtear chun iompraíocht bhulaíochta a chosc?		

7. Conas a chuathas i gcomhairle le (a) tuismitheoirí, (b) scoláirí agus (c) foireann na scoile mar chuid den athbhreithniú ar an bPolasaí Bí Cineálta?

8. Tabhair breacchuntas ar aon ghnéithe de pholasaí Bí Cineálta na scoile agus/nó a chur i bhfeidhm a sainaithníodh mar ghnéithe a raibh gá tuilleadh feabhais a chur orthu mar chuid den athbhreithniú seo:

9. Sa chás gur sainaithníodh réimsí i gcomhair feabhais tabhair breacchuntas ar conas a rachfar i ngleic leo sin agus ar cé acu ar forbraíodh nó nár forbraíodh plean gníomhaíochta mar aon le hamlínte?

10. An gá an polasaí atá in oiriúint do scoláirí a uasdátú mar thoradh ar an athbhreithniú seo agus más gá cén fáth?

11. Roghnaigh an freagra cuí

	√	X
An ndéanann an scoil tuismitheoirí a atreorú chuig na nósanna imeachta gearán má tá gearán acu faoin gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic le hiompraíocht bhulaíochta?		
Ar chuir tuismitheoir in iúl don scoil gur fhág scoláire an scoil mar gheall ar iompraíocht bhulaíochta thuairiscithe?		
An ndearna Oifig Ombudsman na Leanaí imscrúdú a thionscnamh nó a chríochnú ar an gcaoi a ndeachaigh an scoil i ngleic le heachtra iompraíochta bulaíochta?		

Fógra faoi athbhreithniú bliantúil an Bhoird Bainistíochta ar Pholasaí Bí Cineálta na scoile

Deimhníonn Bord Bainistíochta Gaelcholáiste Synge go ndearnadh athbhreithniú bliantúil an Bhoird Bainistíochta ar Pholasaí Bí Cineálta na scoile chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi agus ar a chur i bhfeidhm ag cruinniú an Bhoird Bainistíochta ar _____[dáta].

Rinneadh an tathbhreithniú seo i gcomhréir leis na ceanglais in Bí Cineálta: Nósanna imeachta chun Iompraíocht Bhulaíochta a Chosc agus Dul i nGleic léi do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna ón Roinn Oideachais.

Sínithe: _____ Dáta: _____

(Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta)

Sínithe: _____ Dáta: _____

(Príomhoide)

Dáta don chéad athbhreithniú eile: _____/_____/20_____

GAELCHOLÁISTE SYNGE
65–71 Sráid Heytesbury,
Baile Átha Cliath 8, D08R283
Fón 083 433 57 59
Ríomhphost oifig@gcsynge.ie
Suíomh gréasáin https://www.gcsynge.ie